

Ekhabitat

Eken är en nyckelart för den biologiska mångfalden i Sverige och har ca 1500 arter knutna till sig. För eklevande arter är det viktigt att det finns stora sammanhängande bestånd av gamla ekar eller spridningsmiljöer. Eftersom eken måste ha en ansevärd ålder innan den kan utgöra ett lämpligt habitat så är det få ekar som erbjuder rätt livsmiljö.

Stockholms stad har inventerat områden med gott om ekar och klassat dem i tre klasser, där klass 1 är högsta värde. En inventering av grova ekar med en stamdiameter om minst 80 cm har även gjorts, som är klassade på samma sätt. De mest värdefulla områdena har pekats ut som kärnområden. Stockholms stad har använt denna inventering för att modellera fram ett ekhabitatnätverk där områden med ekar och jätteekar har knutits samman i spridningskorridorer för eklevande insekter där möjligheten att sprida sig är baserat på markanvändning.

Ett av Stockholms mest värdefulla kärnområde för ek berör stora delar av analysområdet. Det sträcker sig från Hägerstensåsens nordvästra sida, förbi Vintervikens strövmråde och in i Gröndal mot Liljeholmen och Reimersholme. Detta kärnområde är uppbyggt av många små områden och av solitära ekar i de grönområden som finns insprängda i bebyggelsen. De mest värdefulla områdena hittas längs bergskanterna mellan Vinterviken och Mörtviken, där både värdefulla ekområden (klass 1) och grova ekar av hög klass (huvudsakligen klass 2) finns. Från Vinterviken har större och mindre hackspett, gröngöling samt spillkråka rapporterats, något som visar att det troligen finns en relativt stor andel död ved i området. Vidare har kattuggla och skogsduva (som är en rätt ovanlig lövskogsfågel), rapporterats från detta område. Här finns också svampar som svavelticka och korkmussling som är knutna till död ved eller döende träd.

En gammal bredkroning ek av klass 3-värde står framför Hägerstens föredetta brandstation, Midsommarkransen.

Utmed dalstråket som löper genom Aspudsparken finns ett stort bestånd av äldre ekar och andra ädellövträd. Aspudsparken.

Vid Sigfridsvägen finns ett flertal ekar. Området är karaterat som klass 3. Aspudden.

Längs Pilgrimsvägens sydsida ligger den ekyta som fått högst klassning inom analysområdet. Pilgrimsvägen, Aspudden.

Landskapsanalys Aspudden/Midsommarkransen

Längs kanterna av Aspudsparken finns ett flertal ekar som bildar en möjlig spridningskorridor som sträcker sig fram till Blommensbergsvägen och vidare längs delar av Blommensbergsvägen österut mot Vinterviksområdet. Ett annat, mindre ekområde, också utmärkt på kartan intill, återfinns längs Sigfridsvägen.

Sambandet mellan Mälaren och Hägerstensåsen strax öster om Axelbergs station är idag svagt, på grund av ett flertal stora huskroppar. Längs Pilgrimsvägens sydsida finns ett ekområde av klass 2. Området ligger utanför kärnområdet, men är betydelsefullt för att knyta samman ekmiljöer i söder. I framtiden kan området få ökad betydelse som spridningskorridor, om förstärkningsplanteringar kan göras i östra delen av Hägersten. På så sätt kan man knyta samman detta område med ekmiljöerna vid Nybohovsbacken och Nybodahöjden. Det tar dock mycket lång tid, hundratals år, innan nyplanterade ekar får den kvalitet att de har några större värden för eklevande insekter, men det går betydligt fortare för att andra mindre känsliga organismer ska kunna etablera sig.

Det finns också en hel del ekar i bebyggelseområdena t.ex. i de äldre delarna av Aspudden och längs branter som vid Uppenbarelsekyrkan i Midsommarkransen. Dessutom finns enstaka större ekar med ett ekologiskt värde som står i gatumark eller intill hus.

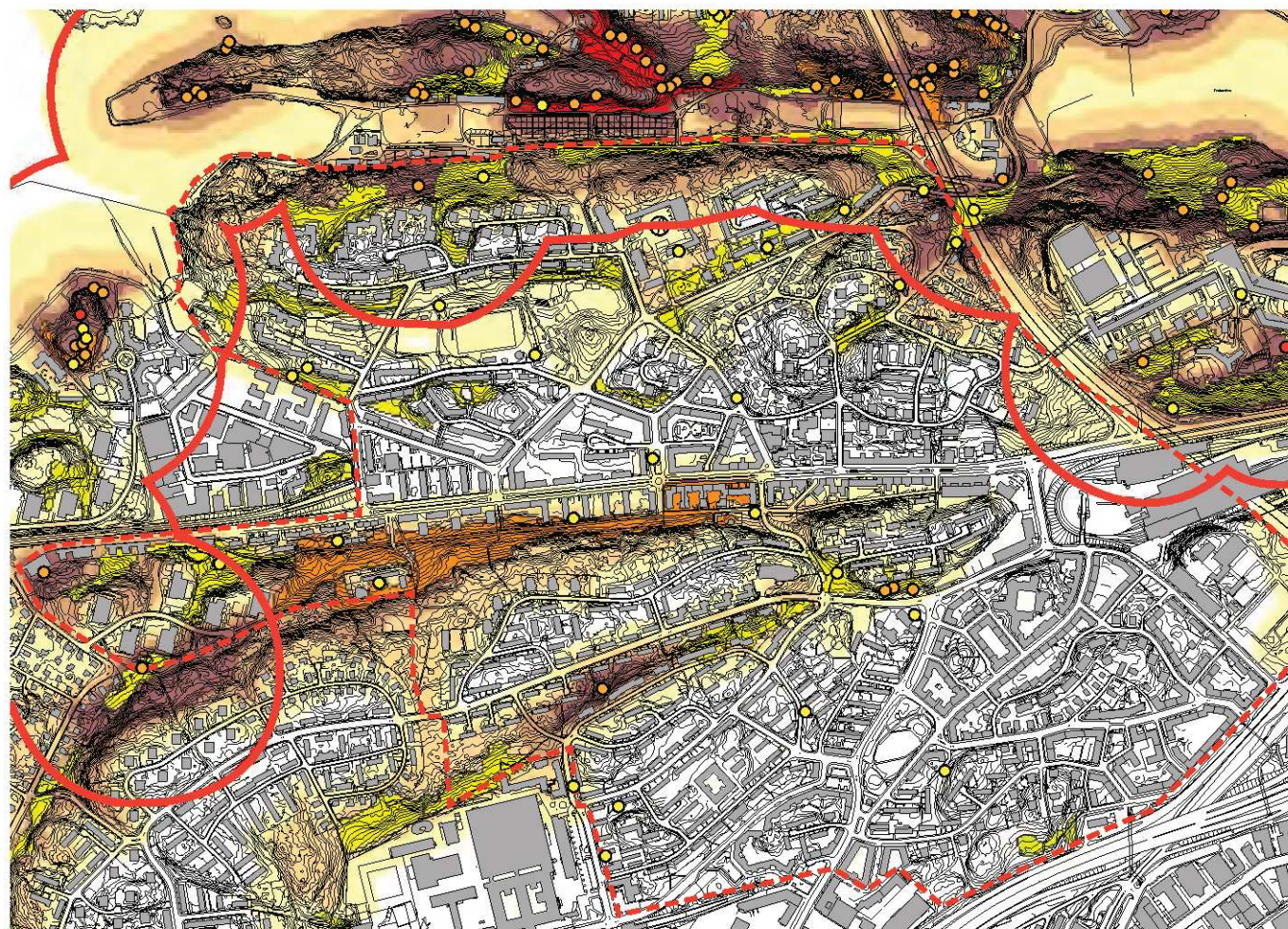

Illustration: Ekhabitatnätverk i analysområdet.

Jätteekar

- Klass 1
- Klass 2
- Klass 3

Ekområden karterade i fält

- Klass 1
- Klass 2
- Klass 3
- Ekar, kärnområden

Habitatnätverk eklevande arter

- 200 m spridning i skog
- 300 m
- 1 km
- 2 km

Barrskogshabitat

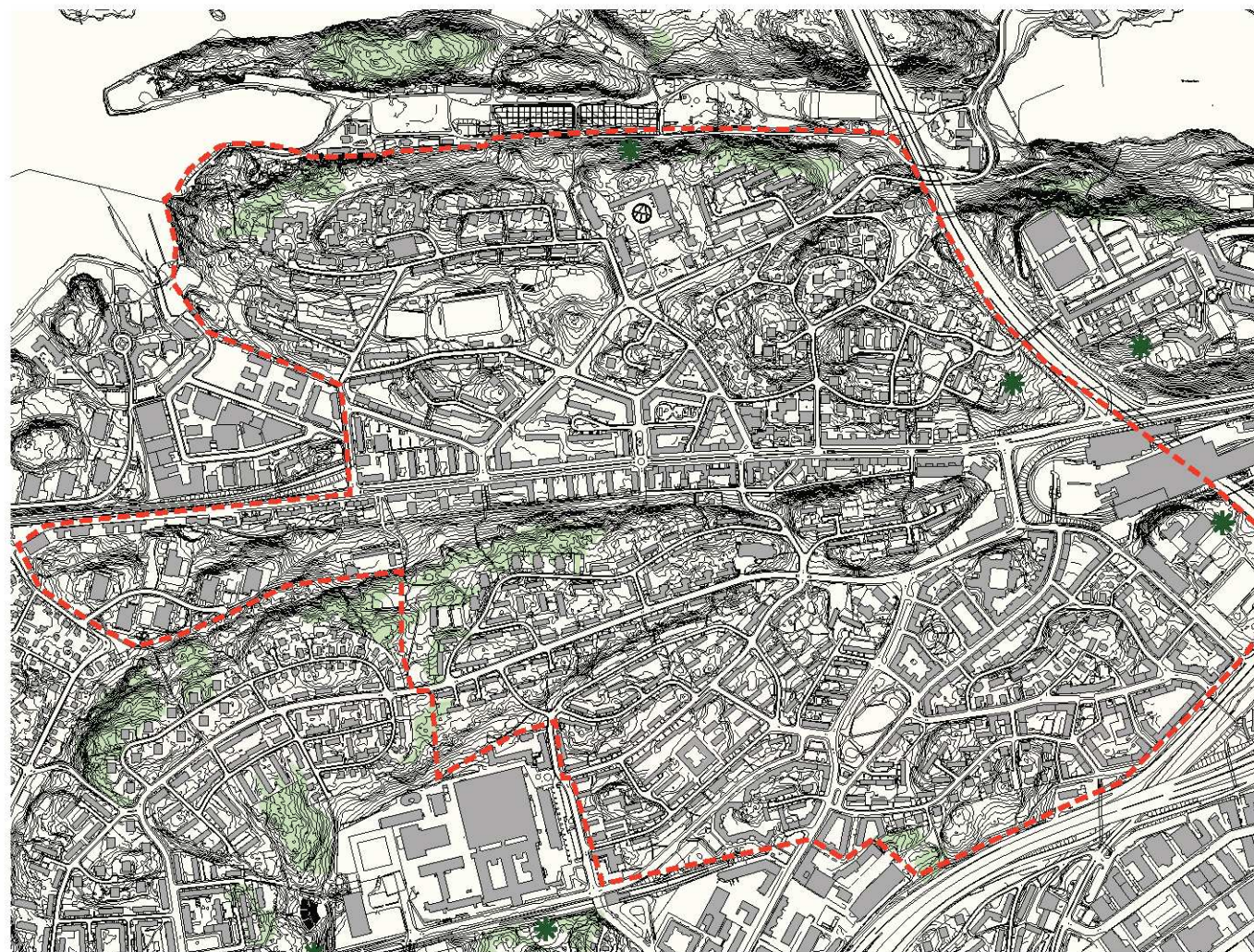
Fokusarten tofsmes är knuten till äldre barrskog, gärna med stort inslag av död ved. Skogen bör vara sammanhängande för att tofsmesen ska trivas, då man kan säga att det är en art som lider av "torgskräck".

Inom analysområdet finns det varken något reproduktionsområde eller troligt spridningsområde för tofsmes, men det finns partier med framförallt hållmarkstallskog högst upp på höjderna, särskilt längs Vinterviken och Hägerstensåsen. De närmaste potentiella reproduktionsområdena för tofsmes finns vid Eolshäll och i Årstaskogen.

I analysområdet kan även mindre barrskogsområden vara värdefulla. Vid till exempel Bäckvägen har tallticka påträffats (2011). Tallticka är en rödlistad art, som visar att tallarna har hög ålder. Ytterligare områden med gamla tallar kan finnas, men för att ta reda på det krävs en särskild inventering.

Hållmarker utmed Hägerstensåsens brant vid Bäckvägen, Midsommarkransen.

- * Bredkronigt barrträd
- Övriga barrskogsområden
- (Inom analysområdet saknas reproduktionsområden för barrskogsmesar.)

Illustration: Habitatnätverk barrskogsfåglar och ekologiskt värdefulla miljöer i analysområdet.

Grodjurshabitat

Padda är en nyckelart som indikerar en biologisk mångfald av våtmarksarter. Alla groddjur är fridlysta i Sverige. Det är mycket lätt att snabbt skapa eller återskapa våtmarksmiljöer som kan få en stor biologisk mångfald, vilket är en fördel då det gäller stadsplanering. I städer utgör trafik och förtätning påtagliga hot mot många arter. På våren vandrar groddjuren till sina lekplatser och om de då måste korsa trafikerade vägar, kan en stor del av populationen blir överkörd.

I en damm i Vintervikens trädgård hittades år 2011, både mindre vattensalamander (vuxna), vanlig groda (larver) och troligen padda (larver). Runt området Vinterviken-Mörtviken-Trekanten har flera potentiella leklokaler pekats ut och lämpliga sommar- och övervintringslokaler finns.

Trafikerade vägar utgör en barriär för groddjur, där många individer blir överkörda på väg till sina leklokaler. Hägerstensvägen.

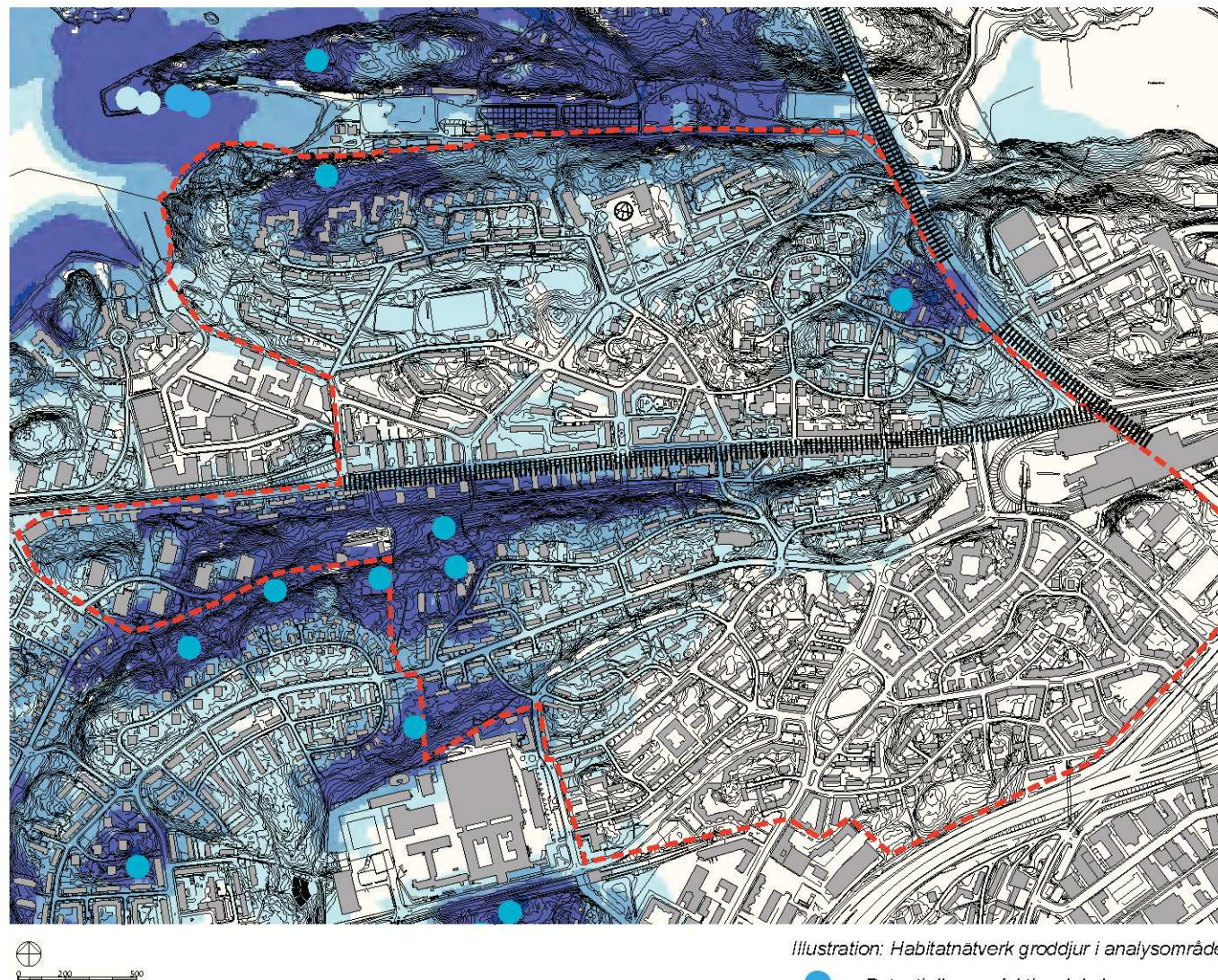

Illustration: Habitatnätverk groddjur i analysområdet

- Potentiell reproduktionslokal
- Spridning högst trolig
- Spridning trolig
- Spridning möjlig

Vardagsnatur och ekosystemtjänster

Många växter och djur har inte så stora krav på naturmiljön och är därför så vanliga att vi kanske inte närmare reflekterar över var de finns och inte. Arter som rådjur kan klara sig i villaområden eller i små grönområden och kan ofta passera trafikerade vägar. Även fåglar som t.ex. talgoxe, blåmes och koltrast hör vardagsnaturen till. Ett område med många bärande träd och buskar som fruktträd, rönnbär och nypon kan under vintern få besök av till exempel sidensvansar. Områden där det är gott om blommor kan locka till sig dagfjärilar.

I analysområdet finns, förutom de tidigare nämnda grönområdena, en relativt stor andel grönyta som är insprängd i bebyggelsen. Dessa små grönytor finns särskilt kring Aspuddens villabebyggelse, smalhus-lamellhus och små parkområden som Botvidsparken, Vadstenalunden och Sigfridslunden. I Midsommarkransen finns parkerna

Svandammsparken, Enbacken, Julikullen och grönområdet strax norr om Södertäljevägen samt alla grönytor mellan husen i LM-staden. Den här typen av grönområden har sitt största värde i att de ökar naturmarksandelen totalt, men sambanden mellan områdena kan vara svagt.

Små naturmarkspartier har också betydelse för det som brukar kallas ekosystemtjänster. Ett stort träd verkar som ett stort luftreningsfilter under sommarhalvåret. Vegetation ser även till så att variationen i temperatur och fuktighet minskar. Det blir svalare på sommaren i vegetationsrika områden. Genomsläppliga naturjordar fungerar som reningsfilter för regnvatten och minskar också risken för översvämningar. Med gott om blommor fungerar pollineringen av fruktträden bättre. Detta är några exempel på det som brukar kallas ekosystemtjänster.

De mindre naturmarkspartierna i bebyggelsen utgör vardagsnatur och fyller en funktion för ekosystemtjänster i stadsdelen. Grönt gaturum längs Blommensbergsvägen, Aspudden.

Potentiella reproduktionslokalerna för groddjur utgörs framförallt av små våtmarker på bergen. Lurparken, Midsommarkransen.

Blommande trädgårdsväxter lockar ofta till sig vackra dagfjärilar. Bostadsgård vid Vapengatan, Aspudden.

Bärbuskar och träd ger föda åt områdets fåglar.

Landskapsanalys Aspudden/Midsommarkransen

Park övergår till naturmarksparti vid Pingstvägen,
Midsommarkransen.

Sparad hållmark inne på kvartersmark vid Fastlagsvägen,
Midsommarkransen.

Vardagsnatur

- Skog
- Halvöppen mark
- Öppen mark